

در سال ۱۳۹۸، تحولات بازار کار کشور به گونه‌ای رقم خورد که در مقابل افزایش ناچیز جمعیت فعال به میزان ۰/۱ درصد (معادل ۲۵/۶ هزار نفر) در مقایسه با سال قبل از آن، ۴۳۰/۰ هزار نفر به موجودی اشتغال کشور افزوده شد. بدین ترتیب، جمعیت بیکار کشور نسبت به سال ۱۳۹۷ به میزان ۱۲/۳ درصد (معادل ۴۰۴/۴ هزار نفر) کاهش یافت و طی همین دوره، نرخ بیکاری با ۱/۵ واحد درصد کاهش، از ۱۲/۲ به ۱۰/۷ درصد تقلیل یافت.

۹-۱- جمعیت و نیروی انسانی

براساس برآورد مرکز آمار ایران، جمعیت کشور در سال ۱۳۹۸ با ۱/۲ درصد افزایش در مقایسه با سال قبل از آن به ۸۳/۱ میلیون نفر رسید. در این سال جمعیت شهری با ۱/۷ درصد افزایش به ۶۲/۴ میلیون نفر و جمعیت روستایی با ۰/۲ درصد کاهش به ۲۰/۷ میلیون نفر رسید. به این ترتیب، ضریب شهرنشینی در سال مذکور با ۰/۴ واحد درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۷ به ۷۵/۱ درصد رسید. در سال مذکور، نسبت جنسی جمعیت که تعداد مردان به ازای هر یکصد نفر جمعیت زن را نشان می‌دهد، برابر ۱۰۲/۳ بود.

در سال ۱۳۹۸، تعداد کل خانوارها به ۲۵/۷ میلیون خانوار رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۷ حدود ۲/۰ درصد رشد نشان می‌دهد. از این تعداد، ۱۹/۶ میلیون خانوار در مناطق شهری و ۶/۱ میلیون خانوار در مناطق روستایی ساکن بودند. تعداد

خانوار در مناطق شهری و روستایی در سال ۱۳۹۸ در مقایسه با سال قبل از آن به ترتیب ۲/۵ و ۰/۲ درصد افزایش داشت. بررسی تعداد خانوار برحسب مناطق شهری و روستایی استان‌های کشور نشان می‌دهد بیشترین رشد تعداد خانوار در مناطق شهری به استان‌های هرمزگان، سیستان و بلوچستان و بوشهر به ترتیب به میزان ۴/۷، ۴/۶ و ۴/۶ درصد و در مناطق روستایی به استان‌های سمنان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان به ترتیب به میزان ۲/۲، ۱/۸ و ۱/۸ درصد اختصاص داشت. در این سال تعداد خانوارهای مناطق روستایی استان‌های البرز، اصفهان و کرمانشاه به ترتیب با ۱/۶، ۱/۶ و ۱/۵ درصد کاهش در مقایسه با سال قبل از آن، بیشترین کاهش را به ثبت رساندند. تعداد خانوار در مناطق شهری استان تهران در سال ۱۳۹۸ نسبت به سال قبل از آن معادل ۲/۰ درصد افزایش و تعداد خانوار روستایی آن به میزان ۰/۴ درصد کاهش داشت.

براساس آمار سازمان ثبت احوال کشور، تعداد موالید در سال ۱۳۹۸ معادل ۱۱۹۶/۱ هزار نفر بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۷ حدود ۱۲/۵ درصد کاهش داشت. با توجه به تعداد وفات ثبت شده به میزان ۳۹۵/۴ هزار نفر، در این سال ۸۰۰/۷ هزار نفر به جمعیت کشور (بدون در نظر گرفتن میزان مهاجرت) اضافه شد. نسبت جنسی (مردان به زنان) حاصل از ثبت رویداد وفات در سال ۱۳۹۸ برابر با ۱۳۰/۷ می‌باشد که در مقایسه با نسبت سال قبل از آن (۱۲۷/۶)، افزایش نشان می‌دهد. در این سال

تعداد وفات ثبت شده در مقایسه با سال ۱۳۹۷ معادل ۴/۹ درصد افزایش یافت.

جدول ۹-۱- آمارهای حیاتی جمعیت (هزار نفر)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶
تعداد موالید ثبت شده	۱۱۹۶/۱	۱۳۶۶/۵	۱۴۸۷/۹
تعداد وفات ثبت شده ▲	۳۹۵/۴	۳۷۷/۰	۳۷۶/۳

ماخذ: سازمان ثبت احوال کشور

۹-۲- بازار کار^(۱)

بازار کار همانند هر بازار دیگری در اقتصاد از دو سمت عرضه و تقاضا تشکیل شده است. مهم‌ترین شاخص‌های بازار کار در سمت عرضه، جمعیت فعال و نرخ مشارکت و در سمت تقاضا، ظرفیت اشتغال ایجاد شده از سوی بخش‌های مختلف اقتصاد کشور است و جمعیت بیکار و نرخ بیکاری حاصل برآیند دو سمت عرضه و تقاضای بازار می‌باشد. بازار کار از سمت عرضه تحت تاثیر ساختار جمعیتی به‌ویژه جمعیت بالای ۱۵ سال و عوامل اقتصادی بوده و از سمت تقاضا غالباً متأثر از شرایط حاکم بر فضای اقتصادی است. بنابراین، تصمیمات اتخاذ شده توسط نیروی کار (به‌عنوان عرضه‌کننده) و بنگاه‌ها (به‌عنوان تقاضاکننده) تحولات بازار کار را رقم می‌زند. در خصوص عوامل موثر بر عرضه نیروی کار می‌توان به مواردی همچون تصمیم در مورد ورود به بازار کار، دوره‌های آموزشی و مهارتی طی شده، نحوه جستجوی شغلی و سطح دستمزد مورد انتظار اشاره کرد. تقاضای بنگاه‌های اقتصادی در بازار کار نیز غالباً تحت تاثیر نوع فعالیت بنگاه، سطح دستمزدها، نوع قراردادهای و ساعات کاری مورد نیاز بنگاه قرار دارد. علاوه بر موارد

فوق، تغییر و تحولات اجتماعی و فرهنگی جوامع نیز بر تحولات بازار کار موثر است. در سال ۱۳۹۸، بازار کار کشور در مجموع عملکرد مناسبی داشت و بجز نرخ مشارکت، وضعیت بیشتر مولفه‌های بازار کار مانند جمعیت فعال، جمعیت شاغل، نرخ بیکاری و جمعیت بیکار در مقایسه با سال ۱۳۹۷ بهبود یافت.

۹-۲-۱- عرضه نیروی کار

عرضه نیروی کار متأثر از تحولات جمعیت کل کشور به خصوص جمعیت بالای ۱۵ سال است. جمعیت ۱۵ساله و بیشتر در سال ۱۳۹۸ در مقایسه با سال قبل از آن با ۱/۱ درصد افزایش به ۶۱/۷ میلیون نفر رسید.

در سال ۱۳۹۸، جمعیت فعال کشور با ۰/۱ درصد افزایش در مقایسه با سال قبل از آن به حدود ۲۷/۲ میلیون نفر رسید. جمعیت فعال مردان در سال مورد بررسی با ۰/۷ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن رقم ۲۱/۹ میلیون نفر و جمعیت فعال زنان با ۲/۲ درصد کاهش رقم ۵/۲ میلیون نفر را ثبت کرد. توزیع منطقه‌ای جمعیت فعال نشان می‌دهد در این سال ۲۰/۲ میلیون نفر در مناطق شهری و ۶/۹ میلیون نفر در مناطق روستایی در بازار کار حضور داشتند.

در سال ۱۳۹۸، نرخ مشارکت با ۰/۴ واحد درصد کاهش نسبت به سال قبل از آن به ۴۴/۱ درصد رسید. افزایش کمتر جمعیت فعال (۰/۱ درصد) نسبت به افزایش ۱/۱ درصدی جمعیت ۱۵ساله و بیشتر، موجب کاهش نرخ مشارکت کل کشور در این سال شد. در سال مورد بررسی، نرخ مشارکت در مناطق شهری و روستایی به ترتیب با ۰/۵ و ۰/۲ واحد درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۷ به ۴۳/۰ و ۴۷/۳ درصد رسید.

بررسی نرخ مشارکت اقتصادی به تفکیک جنسیت در سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد در این سال نرخ مشارکت مردان به ۷۱/۱ و نرخ مشارکت زنان به ۱۷/۰ درصد رسید که در مقایسه با ارقام مشابه سال ۱۳۹۷ به ترتیب ۰/۳ و ۰/۶ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

۱- مرکز آمار ایران، با توجه به تحولات اجتماعی صورت‌گرفته و تغییر حداقل سن ورود به بازار کار و ضرورت انطباق با استانداردهای بین‌المللی سازمان بین‌المللی کار (ILO)، همانند سایر کشورها «نتایج طرح آمارگیری نیروی کار» را از سال ۱۳۹۸ براساس جمعیت ۱۵ساله و بیشتر محاسبه و منتشر نموده است. بنابراین، در گزارش پیش رو نیز تمام شاخص‌های مورد بررسی که تا سال گذشته براساس جمعیت ۱۰ساله و بیشتر ارائه می‌گردید، برای جمعیت ۱۵ساله و بیشتر ارائه و تجزیه و تحلیل شده است.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۸

حال تحصیل در دوره‌های عالی بودند. از این تعداد، ۷/۷ میلیون نفر فعال و ۵/۹ میلیون نفر غیر فعال بودند. به عبارت دیگر، نرخ مشارکت در جمعیت تحصیل کرده ۵۷/۰ درصد بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۷ (۵۷/۷ درصد)، کاهش نشان می‌دهد.

بخش مهمی از جمعیت حاضر در بازار کار را فارغ‌التحصیلان دانشگاهی تشکیل می‌دهند. براساس گزارش مرکز آمار ایران از نتایج آمارگیری نیروی کار، در سال ۱۳۹۸ در مجموع ۱۳/۶ میلیون نفر از جمعیت کشور فارغ‌التحصیل یا در

جدول ۹-۲- تحول جمعیت و بازار کار

(هزار نفر- درصد)

درصد تغییر (۱)	سال		
	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶
جمعیت ۱۵ سال و بیشتر	۱/۱	۱/۷	۵۹۹۵۴
جمعیت فعال	۰/۱	۲/۴	۲۶۵۰۴
جمعیت شاغل	۱/۸	۲/۳	۲۳۲۹۷
جمعیت بیکار	-۱۲/۳	۲/۸	۳۲۰۷
نرخ مشارکت	-۰/۴	۰/۳	۴۴/۲
نرخ بیکاری	-۱/۵	۰/۱	۱۲/۱
مناطق شهری	-۱/۸	۰/۳	۱۳/۳
مناطق روستایی	-۰/۷	-۰/۱	۸/۱
مردان	-۱/۵	۰/۳	۱۰/۲
زنان	-۱/۵	-۰/۹	۱۹/۹
جوانان ۱۵-۲۴ ساله	-۱/۷	-۰/۷	۲۸/۴
شهری	-۲/۵	-۰/۳	۳۱/۹
روستایی	۰/۲	-۱/۸	۲۰/۷
گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله	-۱/۷	۰	۰۰۰
شهری	-۱/۹	۰	۰۰۰
روستایی	-۰/۹	۰	۰۰۰

ماخذ: مرکز آمار ایران
۱- تغییرات نرخ‌های بیکاری و مشارکت برحسب واحد درصد می‌باشند.

۹-۲-۲- تقاضای نیروی کار

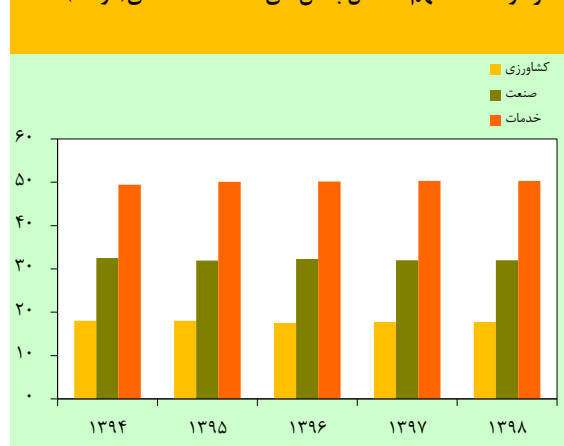
را به خود اختصاص دادند که در مقایسه با ارقام مشابه سال قبل از آن تغییری نداشتند.

آمار تعداد شاغلان در بخش‌های مختلف اقتصادی شامل خدمات، صنعت و کشاورزی در سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد که در این سال در مجموع ۲۴/۳ میلیون نفر مشغول به کار بوده‌اند که در مقایسه با تعداد شاغلان در سال ۱۳۹۷، نشان‌دهنده اضافه شدن حدود ۴۳۰/۰ هزار شغل (معادل ۱/۸ درصد) به کل اشتغال کشور است. در سال مورد بررسی، در بخش‌های خدمات، صنعت و کشاورزی به ترتیب ۲۱۷/۵، ۱۴۳/۰ و ۷۱/۳ هزار شغل ایجاد شد^(۱).

توزیع اشتغال به تفکیک بخش‌های اقتصادی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۸، بخش‌های خدمات، صنعت و کشاورزی به ترتیب ۵۰/۳، ۳۲/۰ و ۱۷/۷ درصد از اشتغال کشور

۱- اختلاف سرجمع شغل‌های ایجاد شده در بخش‌های اقتصادی و کل تغییرات اشتغال ناشی از شغل‌های از دست‌رفته در بخش فعالیت‌های نامشخص می‌باشد.

نمودار ۹-۱- سهم اشتغال بخش‌های مختلف اقتصادی (درصد)

در سال ۱۳۹۸، نرخ بیکاری جوانان در گروه سنی ۱۵-۲۴ ساله در مقایسه با سال ۱۳۹۷ با ۱/۷ واحد درصد کاهش به ۲۶/۰ درصد رسید. نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله نیز با کاهش ۱/۷ واحد درصدی همراه بود و به ۱۷/۹ درصد رسید. در این سال نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۴ ساله در مناطق شهری با ۲/۵ واحد درصد کاهش به ۲۹/۱ درصد رسید؛ اما در مناطق روستایی این نرخ ۰/۲ واحد درصد افزایش داشت و رقم ۱۹/۱ درصد را ثبت نمود. در گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله، نرخ بیکاری در مناطق شهری و روستایی به ترتیب با ۱/۹ و ۰/۹ واحد درصد کاهش به ۱۹/۶ و ۱۲/۹ درصد رسید.

توزیع نرخ بیکاری برحسب استان‌های کشور در سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد استان‌های کرمانشاه، لرستان و چهارمحال و بختیاری به ترتیب با ۱۵/۷، ۱۵/۴ و ۱۵/۳ درصد، بالاترین نرخ بیکاری و استان‌های خراسان جنوبی و همدان به ترتیب با ۶/۹ و ۷/۳ درصد، پایین‌ترین نرخ بیکاری را داشته‌اند. این امر نشان می‌دهد همچنان فاصله زیادی بین نرخ بیکاری استان‌های مختلف وجود دارد؛ ضمن اینکه نرخ بیکاری عمدتاً در استان‌های محروم و مرزی کشور بالا است. بنابراین، توجه به ویژگی‌های منطقه‌ای و مباحث آمایش سرزمین در تدوین سیاست‌های اشتغال‌زایی اهمیت ویژه‌ای دارد. مقایسه نرخ بیکاری استان‌های کشور در سال ۱۳۹۸ با سال قبل از آن نشان می‌دهد که در ۲۵ استان از ۳۱ استان کشور نرخ بیکاری کاهش و در ۶ استان افزایش داشته است.

۹-۲-۴- تسهیلات اعطا شده برای ایجاد اشتغال

بانک مرکزی هر ساله از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها مبالغی را جهت طرح‌های خوداشتغالی و مشاغل خانگی اختصاص می‌دهد. در سال ۱۳۹۸، مبلغ ۲۲ هزار میلیارد ریال تسهیلات اشتغال‌زایی به مددجویان سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) و ۱/۱ هزار میلیارد ریال تسهیلات مشاغل خانگی از

بررسی اشتغال جدید برحسب جنسیت نشان می‌دهد که از مجموع ۴۳۰ هزار شغل ایجاد شده در سال ۱۳۹۸، تعداد ۴۴۸/۹ هزار شغل به اشتغال مردان اضافه و ۱۸/۹ هزار شغل از اشتغال زنان کاسته شده است. بدین ترتیب، سهم اشتغال زنان از کل اشتغال کشور از ۱۸/۲ درصد در سال ۱۳۹۷ به ۱۷/۸ درصد در سال ۱۳۹۸ تقلیل یافت.

توزیع شاغلان جدید برحسب مناطق جغرافیایی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۸، تعداد شاغلان در مناطق شهری به میزان ۴۴۸/۲ هزار نفر (معادل ۲/۶ درصد) افزایش یافته، در حالی که در مناطق روستایی تعداد شاغلان با کاهش ۱۸/۲ هزار نفری (معادل ۰/۳- درصد) روبه‌رو بوده است. بیشترین افزایش تعداد شاغلان در بخش خدمات مناطق شهری به میزان ۲۳۳/۵ هزار شغل و بیشترین کاهش تعداد شاغلان در بخش خدمات مناطق روستایی به میزان ۱۶/۰ هزار شغل بوده است.

۹-۲-۳- بیکاری

در سال ۱۳۹۸، جمعیت بیکار به رقم ۲/۹ میلیون نفر رسید که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۱۲/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. بر همین اساس، نرخ بیکاری با ۱/۵ واحد درصد کاهش نسبت به سال قبل از آن به ۱۰/۷ درصد در سال ۱۳۹۸ رسید. در این سال نرخ بیکاری زنان ۱۷/۵ درصد بود که نسبت به سال قبل از آن ۱/۵ واحد درصد کاهش داشت. نرخ بیکاری مردان نیز با ۱/۵ واحد درصد کاهش به ۹/۰ درصد رسید.

بررسی نرخ بیکاری برحسب مناطق جغرافیایی در سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد که نرخ بیکاری در مناطق شهری ۱۱/۸ درصد و در مناطق روستایی ۷/۳ درصد بود که در مقایسه با ارقام سال ۱۳۹۷ به ترتیب ۱/۸ و ۰/۷ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. خشکسالی‌های متمادی در چند سال اخیر و مهاجرت کارجویان روستایی به مناطق شهری از دلایل بالاتر بودن نرخ بیکاری شهری به شمار می‌رود.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۸

۹-۲-۵- عملکرد صندوق بیمه بیکاری

تعداد مقرری‌بگیران بیمه بیکاری در سال ۱۳۹۸ در مقایسه با سال ۱۳۹۷ با ۵/۵ درصد کاهش به ۲۲۵/۹ هزار نفر رسید. این تعداد با توجه به جمعیت بیکار کشور (حدود ۲۸۹۳/۶ هزار نفر در سال ۱۳۹۸)، سهم اندکی از کل بیکاران را تشکیل می‌دهد. تعداد بیمه‌شدگانی که طی سال ۱۳۹۸ به جمع مشمولان صندوق بیمه بیکاری اضافه شدند، ۲۱۵/۸ هزار نفر بود. بنابراین، تعداد بیمه‌شدگانی که طی سال ۱۳۹۸ از مقرری بیمه بیکاری استفاده نمودند، ۴۵۵/۰ هزار نفر بود^(۱).

جدول ۹-۳- عملکرد صندوق بیمه بیکاری (هزار نفر)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۸	۱۳۹۷	
-۵/۵	۲۲۵/۹	۲۳۹/۲	تعداد مقرری‌بگیران
-۱۴/۲	۲۱۵/۸	۲۵۱/۴	تعداد برقراری مقرری
۶/۷	۲۲۹/۰	۲۱۴/۷	تعداد موارد قطع مقرری

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی

در سال ۱۳۹۸، مقرری ۲۲۹/۰ هزار نفر از مشمولان صندوق بیمه بیکاری قطع شد. حدود ۶۰/۱ درصد به دلیل اتمام مدت استحقاق، ۳۰/۵ درصد به دلیل اشتغال مجدد و ۹/۴ درصد باقی‌مانده به دلایلی از جمله بازنشستگی، از کارافتادگی، فوت یا عدم شرکت در کلاس‌های فنی و حرفه‌ای و ... از ردیف مقرری‌بگیران حذف شدند.

براساس قانون کار، مدت پرداخت مقرری حداقل ۶ ماه و حداکثر ۵۰ ماه از اولین روز بیکاری می‌باشد. طبق آمار ارائه شده، مقرری پرداختی برحسب نفر-ماه در سال ۱۳۹۸ با ۵/۴ درصد افزایش به ۲۸۳۶/۸ هزار ریال رسید.

جدول ۹-۴- توزیع علل قطع مقرری بیمه بیکاری

سایر	اشتغال مجدد	استفاده از حداکثر مدت	تعداد کل قطع مقرری		
				هزار نفر	سهم (درصد)
۱۷/۶	۶۲/۳	۱۳۴/۸	۲۱۴/۷	۱۳۹۷	هزار نفر
۸/۲	۲۹/۰	۶۲/۸	۱۰۰/۰	۱۳۹۷	سهم (درصد)
۲۱/۵	۶۹/۹	۱۳۷/۶	۲۲۹/۰	۱۳۹۸	هزار نفر
۹/۴	۳۰/۵	۶۰/۱	۱۰۰/۰	۱۳۹۸	سهم (درصد)

ماخذ: سازمان تامین اجتماعی

۱- تعداد استفاده‌کنندگان در هر سال عبارت است از مجموع مقرری‌های برقرار شده در همان سال به علاوه مقرری‌بگیران باقی‌مانده در پایان سال قبل.

منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها پرداخت شد. مقایسه ارقام پرداختی با سهمیه ابلاغی بانک مرکزی نشان می‌دهد که در این سال ۴۴/۰ درصد از سهمیه ۵۰ هزار میلیارد ریالی اشتغال‌زایی و ۵۷/۳ درصد از سهمیه ۲ هزار میلیارد ریالی ابلاغ شده برای مشاغل خانگی تحقق یافته است. این مقادیر در مقایسه با سهم ۸۷/۰ و ۷۹/۸ درصدی بانک‌ها در پرداخت تسهیلات اشتغال‌زایی و مشاغل خانگی در سال ۱۳۹۷، کاهش داشته است. دلیل کاهش ۴۳/۰ واحد درصدی نسبت تسهیلات پرداختی به سهمیه ابلاغی مددجویان سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره)، افزایش ۲/۵ برابری سهمیه ابلاغی سال ۱۳۹۸ در مقایسه با سال ۱۳۹۷ است.

علاوه بر این، بررسی آمار گرفته شده از سامانه الکترونیکی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (کارا) در خصوص عملکرد برنامه‌های «اشتغال فراگیر» (مطابق آیین‌نامه‌های اجرایی «بندهای الف) و (ب) تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۶» و «بند الف) تبصره ۱۸ قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸» و «اشتغال روستایی و عشایری» (اختصاص معادل ریالی ۱۵۰۰ میلیون دلار از منابع صندوق توسعه ملی به صورت تلفیقی با منابع بانکی برای اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی در روستاها و شهرهای زیر ۱۰ هزار نفر جمعیت با اولویت مناطق مرزی و عشایری، مطابق آیین‌نامه اجرایی «قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی») که اجرای آنها از سال ۱۳۹۶ شروع شده است و در سال ۱۳۹۸ نیز تداوم داشت، به ترتیب نشان‌دهنده پرداخت ۲۲/۹ و ۱۰۵/۷ هزار میلیارد ریال تسهیلات تا ۸ اسفند ماه ۱۳۹۸ توسط بانک‌های عامل منتخب می‌باشد که پیش‌بینی شده است به ترتیب ۴۱/۴ و ۲۴۱/۳ هزار شغل جدید از محل اعطای این تسهیلات ایجاد گردد.

۹-۲-۶- دستمزد و حقوق

تعیین حداقل دستمزد در اغلب کشورها به منظور تحقق عدالت اجتماعی و حمایت از نیروی کار با تخصص و مهارت پایین صورت می‌گیرد. در ایران هر ساله حداقل دستمزد برای کارگران و ضریب حقوق برای کارمندان دولت تعیین می‌شود. براساس ماده ۴۱ قانون کار مصوب سال ۱۳۶۹، شورای عالی کار در هر سال میزان حداقل دستمزد کارگران را اعلام می‌کند. در سال ۱۳۹۸، حداقل دستمزد ماهانه (۳۰ روزه) کارگران با توجه به مصوبه شورای عالی کار ۱۵/۲ میلیون ریال تعیین شد. این رقم در مقایسه با رقم تعیین شده برای سال ۱۳۹۷ به میزان ۳۶/۵ درصد رشد نشان می‌دهد. براساس مصوبه هیات وزیران، ضریب حقوق کارکنان دولت نیز از ۱۷۹۷ واحد در سال ۱۳۹۷ با ۱۸/۰ درصد رشد به ۲۱۲۰ واحد در سال ۱۳۹۸ رسید. بنابراین، دستمزد واقعی کارگران و کارکنان دولت در سال ۱۳۹۸ با توجه به نرخ تورم (۴۱/۲ درصد)، کاهش داشته است.

۹-۳- آموزش

نظام آموزشی هر کشور در مقاطع مختلف تحصیلی، علاوه بر رسالت فرهنگی و اجتماعی، عهده‌دار تربیت و آماده‌سازی نیروی انسانی برای ورود به بازار کار است. با شناخت مناسب از مزیت‌های نسبی و برنامه‌ریزی صحیح آموزشی می‌توان نیروی انسانی پویاتری را جهت تسریع توسعه اقتصادی به کار گرفت. امکانات آموزشی عمومی مناسب باعث کاهش فقر فرهنگی و اقتصادی شده و زمینه را برای بروز استعدادهاى افراد جامعه فراهم می‌نماید.

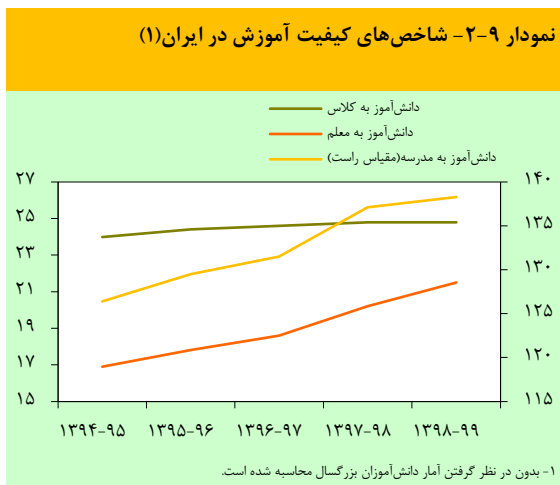
۹-۳-۱- آموزش و پرورش عمومی

در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹، تعداد کل دانش‌آموزان^(۱) با ۲/۲ درصد افزایش به ۱۵/۷ میلیون نفر رسید. در این سال تعداد

۱- شامل دانش‌آموزان دوره‌های آمادگی، ابتدایی، متوسطه اول، متوسطه دوم و بزرگسالان می‌باشد.

دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در مقایسه با سال تحصیلی قبل از آن ۲/۸ درصد، تعداد دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول ۳/۳ درصد و تعداد دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم (با احتساب مدارس فنی و حرفه‌ای و کاردانش) ۲/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، حدود ۴۲/۹ درصد از دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم و ۲۶/۸ درصد از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش مشغول به تحصیل بودند. این آمار می‌تواند نشان‌دهنده تمایل بیشتر پسران به ورود سریع به بازار کار در مقایسه با دختران باشد.

در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، تعداد دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی در مقایسه با سال تحصیلی قبل از آن معادل ۱۲/۱ درصد افزایش داشت. تداوم روند افزایشی سهم دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی در سال تحصیلی مورد بررسی نشان‌دهنده افزایش تمایل خانوارها به استفاده از خدمات این مراکز آموزشی است؛ به طوری که سهم دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی از کل دانش‌آموزان از ۱۲/۹ درصد در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ به ۱۴/۰ درصد در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ افزایش یافته است. همچنین، سهم دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی از

گزارش اقتصادی و ترانزنامه سال ۱۳۹۸

کادر آموزشی و همچنین افزایش تعداد دانش‌آموزان، در افزایش نسبت مذکور موثر بوده است. تفکیک شاخص مذکور برحسب مقاطع تحصیلی نشان می‌دهد که در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، در مقطع ابتدایی (به همراه آمادگی)، متوسطه اول و متوسطه دوم شاخص مذکور به ترتیب معادل ۲۹/۴، ۱۸/۴ و ۱۲/۵ نفر بوده است. در این سال، شاخص نسبت دانش‌آموز به کلاس (بدون احتساب بزرگسالان) به ۲۴/۸ نفر رسید، که نسبت به سال قبل از آن تغییری نشان نمی‌دهد.

در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، تعداد سوادآموزان تحت پوشش نهضت سوادآموزی ۳۸۲/۵ هزار نفر بود که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۷/۱ درصد کاهش نشان می‌دهد. از کل سوادآموزان، حدود ۵۱/۹ درصد در دوره تکمیلی و بقیه در مقطع سوادآموزی در حال تحصیل بودند.

کل دانش‌آموزان کشور در سال تحصیلی مورد بررسی به تفکیک مقاطع نیز نشان‌دهنده افزایش سهم این دانش‌آموزان در تمامی مقاطع تحصیلی است.

در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، تعداد مدارس کشور با ۱/۶ درصد افزایش به ۱۱۷/۷ هزار دستگاه رسید. در این سال تعداد کلاس‌ها با ۲/۷ درصد افزایش به ۶۲۱/۹ هزار باب رسید. کادر آموزشی کل کشور نیز به ۷۱۷/۰ هزار نفر رسید که در مقایسه با سال قبل از آن به میزان ۳/۶ درصد کاهش نشان می‌دهد. شاخص نسبت دانش‌آموز به مدرسه (بدون احتساب بزرگسالان) به ۱۳۸/۳ نفر رسید که در مقایسه با رقم سال قبل از آن (۱۳۷/۱ نفر) افزایش داشته است. در این سال شاخص نسبت دانش‌آموز به معلم (بدون احتساب بزرگسالان) با ۱/۳ واحد افزایش نسبت به سال قبل از آن، به ۲۱/۵ نفر رسید. کاهش

جدول ۹-۵- دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی برحسب جنس

(هزار نفر)

درصد تغییر	۱۳۹۸-۹۹		۱۳۹۷-۹۸		
	پسر	دختر	پسر	دختر	
	۲/۷	۲/۸	۴۲۶۶/۴	۴۰۲۷/۳	ابتدایی
	۳/۱	۳/۷	۱۷۶۹/۲	۱۶۵۲/۴	متوسطه اول
	۱/۷	۳/۴	۱۳۷۲/۰	۱۳۱۱/۸	متوسطه دوم
	۲/۶	۳/۱	۷۴۰۷/۶	۶۹۹۱/۵	جمع

ماخذ: وزارت آموزش و پرورش

جدول ۹-۶- ترکیب دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی در مناطق شهری و روستایی

(درصد)

	۱۳۹۸-۹۹		۱۳۹۷-۹۸	
	مناطق روستایی	مناطق شهری	مناطق روستایی	مناطق شهری
ابتدایی	۲۸/۰	۷۲/۰	۲۸/۲	۷۱/۸
متوسطه اول	۲۲/۲	۷۷/۸	۲۲/۲	۷۷/۸
متوسطه دوم	۱۰/۶	۸۹/۴	۱۰/۴	۸۹/۶
جمع	۲۳/۰	۷۷/۰	۲۲/۹	۷۷/۱

ماخذ: وزارت آموزش و پرورش

جدول ۹-۷- دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی در مقاطع مختلف تحصیلی

درصد تغییر	سهم در کل دانش‌آموزان (درصد)		تعداد (هزار نفر)		
	۱۳۹۸-۹۹	۱۳۹۷-۹۸	۱۳۹۸-۹۹	۱۳۹۷-۹۸	
	۱۲/۲	۱۱/۴	۱۶/۲	۱۴/۸	ابتدایی
	۱۴/۶	۸/۳	۱۰/۹	۹/۸	متوسطه اول
	۸/۵	۱۴/۳	۱۱/۳	۱۰/۷	متوسطه دوم
	۱۲/۱	۱۱/۳	۱۴/۰	۱۲/۹	جمع

ماخذ: وزارت آموزش و پرورش

۹-۳-۲- آموزش عالی

بیشترین کاهش تعداد دانشجویان را در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ به خود اختصاص دادند. بررسی تعداد دانشجویان کشور به تفکیک مقاطع تحصیلی در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ نشان‌دهنده کاهش تعداد دانشجویان مقاطع کاردانی (۱۴/۸ درصد)، کارشناسی (۱/۳ درصد)، کارشناسی ارشد (۱۴/۳ درصد) و دکتری تخصصی (۳/۰ درصد) و افزایش تعداد دانشجویان مقاطع دکتری حرفه‌ای (۲/۲ درصد) در مقایسه با سال تحصیلی قبل از آن است.

در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، تعداد دانشجویان کشور (دولتی و غیر دولتی) به ۳۱۸۳/۰ هزار نفر رسید که در مقایسه با سال تحصیلی قبل از آن به میزان ۵/۶ درصد کاهش نشان می‌دهد. در این سال تحصیلی، تعداد دانشجویان تمام گروه رشته‌های تحصیلی به استثنای علوم تربیتی و خدمات با کاهش مواجه شدند. گروه رشته‌های «مهندسی، تولید و ساخت» و «علوم اجتماعی، بازرگانی و حقوق» به ترتیب با ۱۰/۱ و ۸/۸ درصد،

جدول ۹-۸- کل دانشجویان کشور

(هزار نفر)

	سهم (درصد)		درصد تغییر		سال تحصیلی	
	۱۳۹۸-۹۹	۱۳۹۷-۹۸	۱۳۹۸-۹۹	۱۳۹۷-۹۸	۱۳۹۸-۹۹	۱۳۹۷-۹۸
آموزش عالی دولتی (۱)	۶۴/۷	۶۴/۴	-۵/۲	-۵/۰	۲۰۶۰/۵	۲۱۷۳/۶
زن	۳۲/۶	۳۲/۰	-۴/۰	-۳/۹	۱۰۳۷/۹	۱۰۸۰/۶
مرد	۳۲/۱	۳۲/۴	-۶/۴	-۶/۲	۱۰۲۲/۷	۱۰۹۳/۰
دانشگاه آزاد اسلامی	۳۵/۳	۳۵/۶	-۶/۴	-۹/۶	۱۱۲۲/۴	۱۱۹۹/۷
زن	۱۵/۹	۱۵/۵	-۳/۳	-۶/۶	۵۰۶/۴	۵۲۳/۹
مرد	۱۹/۴	۲۰/۰	-۸/۸	-۱۱/۷	۶۱۶/۱	۶۷۵/۹
جمع	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۵/۶	-۶/۷	۳۱۸۳/۰	۳۳۷۳/۴

ماخذ: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه آزاد اسلامی

۱- شامل دانشجویان دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پیام نور، جامع علمی- کاربردی، فرهنگیان، فنی و حرفه‌ای، سایر دستگاه‌های اجرایی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و موسسات آموزش غیر دولتی - غیر انتفاعی می‌باشد.